

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus Dijous 15 de Febrer de 1900

Núm. 3.492

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 1
En provincias trimestre . . . . . 3'50
Extranjer y Ultramar 7
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d' una acceptació general, son los millors probas pera demostrar que l'

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

TOS

La que paga més contribució de la província.

VINYAS AMERICANAS

MARCIAL OMBRÁS

PROPIETARI AGRICULTOR

FIGUERAS (Girona)

150.000 peus de 5 a 10 anys que produheixen anyalment:
DEU MILIONS D' ESTACAS * * * * * **DOS MILIONS DE BARBATS**

No compreu res sens visitar los meus criaderos

que son los més antics é importants d' Epanya.

PREUS REDUHITS

RUPESTRIS LOT

Hi ha als mitl barbats superiors pera vendre junts ó en part.

OLIVA Plassa Baluart (a) Garrofas

Secció doctrinal

Un altre separatisme

El Imparcial, que sempre ha demostrat franch odi á Catalunya, desde 'l temps en que estavam al fort dels problemas aranzels y feya tota la guerra possible als proteccionistas, perque fomentavan la industria catalana, ara s' declara separatista, emprenentla contra Catalunya, de la manera més propia d' un cervell absolutament obtús que donarse pugui.

Lo dia avans donava consells als catalans pera que no s' deixessin perjudicar en sos interessos pel catalanisme. Sense donar temps als catalans pera que li agrahissim lo desinteressat y generós consell, surt lo disseppte proclamant lo separatisme del restant d' Epanya de Catalunya.

De continuar, diu, las ewagerciones y las intemperancias de esos representantes (se refereix als nostres diputats, que s' limitan á demanar que als catalans se 'ls hi respectin los mateixos drets constitucionals que als demés espanyols) *va à haber pronto mas españoles separatistas de Cataluña, que separatistas catalanes en Barcelona.*

El Imparcial no repara que á aixó, si fossim separatistas, li hauríam de contestar donantli las gracias, ja que aixís se simplificaría molt lo problema, si Catalunya realment volgués separarse d' Epanya, y 'l restant d' Epanya volgués separarse de Catalunya. . . . s' entén, á no ser que *El Imparcial* y molts ximples que pensan com ell, fessin lo que ab la cuestió de Cuba, de la que també eeyan, que no valia la pena dels sacrificis que costava conservar-la, y per no valguer la pena, s' hi jugaren Puerto Rico, las Filipinas, duas esquadras, y altres cosas que no se pesan ni se menden. . . .

Pero tractant la cuestió en serio, se 'ns ocorren duas observacions. A nosaltres se 'ns té prohibit dir rea que directa ó indirectament tendeixi á excitar odia entre las diverses regions espanyolas; y en compliment de lo que se 'ns ha ordenat, tenim lo major compte en lo que escrivim. Pero, si nosaltres no pedém dir mel dels castellans, gú cap dret. *El Imparcial* á insultar constantment á Catalunya?

Y si está en dubte, segons los sabis de Madrid, fins á quin punt es legal la propaganda catalanista, es que re á Catalunya d' Epanya?

¡Qui sab si en Ferrer y Vidal, que diu que odia tant al catalanisme per exclusivista, y perque ell estima tant y per igual á totas las regions espanyolas, podria fer alguna pregunta al govern pera aclarir aquesta altra cuestió legal!

¿Llengua ó dialecte?

Ab motiu de la famosa Instrucció Pastoral que fa poch ha publicat l' insigne Vilafanquí Dr. Morgades y Gili, y també durant lo curs de la interpelació sobre la legalitat ó ilegalitat del programa catalanista, lo Parlament espanyol ha donat un espectacle tristíssim, una proba patent de la deplorab'e instrucció que s' reb á Epanya. Aixís que al Congrés ó al Senat s' ha sentit parlar de la *llengua catalana*; cent veus, cent energúmens han cridat *dialecto! dialecto!* ¡Com se 'n deuen riure 'ls filòlechs, de la sabiduría dels bens y dels rabadans del remat anti-català!

Pobre remat! . . . Per éll deu ser lo mateix la Ciencia, que la Política al ús; de segur se creuen que am un bram poden imposar una vrita científica del propi modo qu' imposan la llei mes irracional, sense veure que las vritats científicas no dependeixen de la ignorancia ni de la voluntat d' un quefe més ó menos ilustre.

Los debats parlamentaris de que hem parlat més amunt, ens recordan una polémica memorable. Los contrincants eran En Clarin, y En Prat de la Riba. Aquell, entre altres cosas, motejava de dialecte la llengua catalana: En Prat sostingué la contraria, y En Clarin que al cap y al últim es un home d' estudis es declará vensut, puig callá. Un dels passatges més interessants d' En Prat de la Riba es lo següent.

«N' hi ha que sovint parlant de llengüas, reuhen los pochos ó mo ts dialectes que las componen, y casi tots, fins quan aplican la paraula dialecte á veritables llengüas, expressan la mateixa idea de considerar als dialectes parts integrants y membres vivents d' una llengua. Fullegant tractats de lingüística á cada plana s' topa ab frases com las següents: los dialectes de la llengua aramea, los dialectes de platt-deutsch y del hoo-deutsch, los dialectes del frisó, los del bosch, los del toscá, los del francés, los del albanés, los del armoricá, los del árabe. . . Y aqueix caracter es tan essencial en lo dialecte, que

quan lo filolech relaciona á llengüas veritables, de individualitat indiscutible, ab la forma mare de la qual provenen las califica de dialectes, y aixís parla dels dialectes llatins referintse al francés, italiá, rama. . . , dels dialectes germánichs fent referencia al inglés, neerlandés, alemany. . . dels dialectes esclaus tractant de las llengüas russa, polonesa, rutena, tcheque. . . , y fins hi ha qui anomena dialectes á las grans unitats lingüísticas germánica, eslava, celtica, llatina, grega é indica al compararias ó referirlas á una forma de llenguatje anterior, de la qual se suposa que aquestas derivaren.

Per altra part, se parla de llengua basca, de la llengua erse usada avuy por 817 mil personas quan avans s' extenia per tota Irlanda (5 milions), de la romanche reclosa en algunas valls del cantó suís dels Grisons. Y en fi, se califica de llengua als idiomas que parlan los pobles següents: los Suomi que no passen de 1.000.000 personas, los Ostiaks que son 13 mil, los Vepses 16 mil, los Lapons 20 mil, los Volgas. . . blació total no arriba de bon tros á la que te la sola ciutat de Barcelona.

De manera, que al calificar de dialecte al catalá s' ha descuydat del *unic* caracter positiu de la idea de *dialecte*, que á horas d' ara te certa fixesa. En cambi ha aplicat pera negarli la categoria de llengua l' *unic* caracter de que sempre s' ha prescindit al donar lo apelatiu de *llengua*.

Y aném al cas concret del catalá. Si 'ls filòlechs en que s' ha inspirat en Clarin del catalá no 'n parlan, estich segur de que al tractar de las llengüas llatinas no s' descuyden de la llengua provençal; regoneixentli la mateixa categoria, per lo menos que á las llengüas italiana, francesa, castellana, romana y portuguesa; y estich segur també de que si determinan la extensió territorial d' aquets idiomas, inclohen, com tots los altres filòlechs, á Catalunya. Va encia y Mallorca dintre dels dominis de la llengua provençal. Donchs, bé, 'l llenguatje del trobador no fou mes que la llengua literaria composta en gran part de mots triats; de mots escullits entre tots los dialectes populars que formaven en conjunt la gran llengua d' oc ó catalana ó llmosina ó provençal, que tot es hú, ja que tots aquets noms expressan una mateixa cosa.

Pero, aquesta llengua, s' ha modificat en las encontradas de Provensa, y per aixó 'ls filòlechs que la han estudiada tal com avuy se parla en sos antics dominis tendeixen á véurehi duas llengüas diferents: la provençal, donantli lo nom de la principal regió en que s' parla, y la catalana, que es la veritable continuació del provençal antic. L' insigne autor de la Gramática comparada de las llengüas romanas ja va indicarlo: la llengua catalana—diu—(ja que aixís pot anomenarse la llengua que s' extén per tot lo levant d' Epanya, las islas y 'l Rosselló.) propiament no está pas ab lo provençal en la relació d' un dialecte; es mes aviat un idioma original parent pròxim d' aquell. Per aixó l' eminent Groper, professor de la Universitat de Strasburg, en sa revista «Zeitschrift für Romanische Philologie» separa ja per complet lo catalá del provençal, regoneixent la existencia de set llengüas romanas: la italiana la rumana, la francesa la provençal, la catalana, la espanyola y la portuguesa.»

No hem copiat l' anterior boi dels notables articles que á la «Renaixensa» publicá l' il·lustrat actual Director de «La Veü de Catalunya», ab la esperanza

de fer mudar de criteri (1) als pares de la Patria que tant se distingeixen en sa qualitat de padrestros de Catalu ya; puig ni 'ns llegeixen ni 'n treuriam res de que 'ns llegeixen: son cogos de noixement y de voluntat, que es lo pitjor. Pero si que al inseriar aquell fragmont farém ressaltar, per onsenyansa dels catalans, la estupidesa y la migrada ilustració de la major part dels Diputats y Senadors espanyols, que no coneixent altra Ciencia que la que per la tupinada 'ls para la taula del pressupost, pretenen no sóis desgobernar, com desgobernán, lo país sobre 'l que viuhem, sino també esmenar la plana á la Naturallesa y als sabís.

La guerra del Transvaal

LAS DONAS BOERS

Las cartas particulars d' oficials y de soldats inglesos que publican los periódicos de Londres, si be no comptan res que no s' hagi sapigut temps ha pels telégramas, tenen sobre aquestos la ventatja de la sinceritat y de la franquesa en la narració dels aconteixements de la guerra.

En una d' aquestas cartas se fa la explicació de la batalla de Colenso, contenintshi interessants detalls relatius á la participació que hi tingueren las donas boers que, desafiant tot perill recorrian ab sos fills las zonas del foc portant essobre bandes plenas de cartutxos, dels que 'n proveheixen als tiradors de la primera línia, lo que permet aquesta enorme y seguida consumació de projectils que cauhen sobre 'ls inglesos com pluja desfeta, posantles tot sovint en retirada com ha passat en la referida batalla de Colenso, en la de Spions-koop y en tantas otras.

Aquest fet no ha d' estranyar gens als que coneuguin lo modo de ser de la dona boer en la vida familiar y social de las duas repúblicas sud africanas.

Hi ha primerament, que tenir en compte que després del comensament d' aquest sigle, lo poble boer de 60.000 individuos que 'l componien, ha crescut fins á més de mitj milió. Una natalitat tan feconda que actualment dona media á la República del Transvaal pera defensarse contra 'l poder inglés, es deguda sobre tot á la energia de las donas.

Ellas han sapigut ser sempre las verdaderas misioners ab los negres que foren lo principal flagell dels colonisadors, conservant aixís pura la rassa y fins perfeccionantla.

Per terme mitj, á la familia boer hi han deu fills, essent moltas empró las que 'n tenen quinze.

La mare es l' ánima de la casa; ella 's reparteix ab lo cap de la familia 'ls travalls d' explotació de las terres y cuida al bestia.

Quan n' hi ha necessitat, la dona boer supleix al marit en totas las tasques: munta á cavall y li es familiar lo maneig del fusell.

Si 'ls boers s' han mantingut enérgichs devant de las amenassas d' en Chamberlain, be pot dirse que 's deu en gran part á sas companyas, ardentas patriotas, que per instint aborreixen als inglesos. Ellas han sigut qui principalment han atiat el poble á la guerra, oferint llurs personas pera sostindre-la. Espontáneament han fet lo més gran sacrifici per una mare, lo d' enviar ab lo pare y l' avi als fills de 14 y fins de 12 anys, ab qui organisan las ambulancias.

En lo camp de batalla las donas boers recullen als ferits y proveheixen de tot lo necessari als soldats.

Si 'ls inglesos son capassos de meditar á sanch freda que es lo que 'ls dificulta més la guerra, han de comprendre forsosament que es la germanor que regna en lo camp de batalla entre 'ls boers y las sevas donas.

Un viatge á Andalusia

(PEL CAMÍ)

II

Trencava l' fil de la meya narració en l' anterior article fent certas consideracions que 'm suggeriren la vista de tantas taronjas en la plassa de Castelló y aquest fruyt que l' he vist penjat en alguns arbres dels que voltan los jardins de la plassa de San Francisco de Valencia me recordo que he de seguir en la meya tasca de comunicarllosi las impresions que vaig rebent.

Perque no tet en un viatge se reduheix á parlar de planurias y montanyas, de paisatjes y de marins; també, també 's disfruta d' altres vistas sino tant encisadores, mes simpáticas.

Me refereixo als poblets y ciutats que per una curta estona 'ns deix contemplar la parada del tren y que assentats á la faldá ó al cim de las montanyas, tenen lo dó d' absorbir la nostra mirada y pensament.

Pero d' aquets qui en fa esment en un article de tons tan generals com lo present?

Se 'n pot parlar incidentalment y encara perque ens porti d' una manera assegurada, sense salts perillosos, al objectiu de las presents ratllas, que no es altre que 'l de disfrutar de la primera parada y reposar del bruyt de la máquina y del traqueteig del wagó.

No cel preguntar ni esdrifa dirho, ahont pararem y ferem nit.

Valencia, la ciutat del personat de la llegenda, la perla del Turia, la mes gaya flor de la toya ab que 's enriqueix l' Estat espanyol, la nostra germana en historia y tradicions y per fills de Catalunya poblada, ab ses jardins, passeigs y teatros, comers, industria y laboriositat, ens convida á que hi passém algunas horas y fins dias.

A boca de fosc, la vesprà que diuhem ella s' hi aplega, (arriba): y per mes que la llum eléctrica ab sa claror imitació á la del dia, ilumina 'ls principals carrers y plassas, y que en aquesta hora tranvies cotxes y tranzeuts de la classe dels mes, que som los que enóm á peu, invadeixen las principals vias donantlosi una animació gran, á la capital del «Miquelet» se l' ha de veurer de dia: y no per la suntuositat dels seus edificis, per mes que hi ha fatxada com la de la casa del Marqués d' Aigua-Vives, que cal mirarla «espayet», sino per la bellesa de las sevas donas.

Contemplant una cara d' aquellas ni 's comprén lo divorci ni un se pot fer cabal de com passan los divuyt anys sense haver visitat l' altar; y no es perque de ganxetas no ni hagi de macas y potser algunas d' ellas mes que las mateixas valencianetas. Deu me aguardi de fer tal ofensa á nostras paysenas máxim are que estich per mereixer y sentho desitjs de compartir las mevas penas ó alegriss ab qui d' ellas be me vulgui y be m' estimi.

M' exclamo d' aquella manera perque aquí es la nota general y ab son tradicional [guay] posat sempre als llavis, está clar que als forasters, ens han de cridar mes l' atenció.

Diuhem que á Valencia lo mes bonich son los jardins: si consideran á las donas com á rosas y á las noyas las prenen per puncello; no hi ha dupte, lo miller d' aquesta capital son los jardins: pero si no es aixís tothom que 's quedí ab los jardins, que jo 'm quedaré ab una sola valencianeta, que totas pera mí son massa y encara no he arribat á la pretensió de fer ressucitar la historia ja n' hi ha hagut.

Y ara, com ja havém descansat preu, reempendré la marxa.

FRANCESC COLOM Y ESCODA.

Fora de casa 14 Febrer de 1900.

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas

del dia 13 de Febrer de 1900

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	753	57		6.9	Ras	
3 t.	758	53				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Minim.	Ter. tip.	direccí.	classe	can.
9 m.	Sol. 26	10	12	O.	Cumul	0.3
3 t.	Sombra 13		13	O.		0.4

Hem rebut sagells de la «Unió Catalanista» de la darrera emissió.

Tots quants companys de causa desitgin adquirirne poden ferho en nostra Redacció.

Contestant á nostre telégrama de felicitació que per sa plausible campanya en defensa de nostres ideals regionalistas dirigirem al digne diputat per aquesta Circunscripció, nostre paysá don Joan Canyellas, en sa satisfactoria carta, plena d' amor á la terra que tant estimém y defensém ab justícia, nos diu entre altres cosas:

«Jo no he fet més que cumplir ab lo meu deber.

»Liberal y demócrata de sempre, devía sortir á la defensa dels drets individuals y de las Asociacions Catalanistas de Lleyda.

»Cada dia 'm sento més catalanista.....»

Agrahim de tot cor las demás frases que 'ns dedica lo senyor Canyellas y molt més encara las probas d' afecte que ha donat á nostra causa y á nostra catalana terra.

Lo senyor Silvela, cansat de redolar per la pendent escabrosa del Parlament y per lo que ensepegant ab alguns diputats catalanistas y altres que encara 'ls hi queda una mica de conciencia, no sabent cóm evitar ferse més nafras de las que aquets darrers dias s' ha produhit, ha determinat preparar las claus de las Cortes

y despatzar avans de Carnaval els representants del poble.

Lo senyor Silvela no hó ha pensat mal. Aixís s' es-talvia altres tombollons y alguns bromassos sérios, si es que bromassos sérios pugan haverhi.

Ans d' ahir el vespre se celebrá á Casa la Ciutat una reunió d' importants elements agricultors, haventse pres l' acord de crear una Cambra Agrícola ab lo nom de «Cambra Agrícola de Reus».

Lo dia d' ahir, descomptant lo vent molestós que reguó, fou del tot primaveral, puig lluhí un sol espléndit y refrigerant.

Hem rebut un exemplar dels librets que ha editat la «Unió Catalanista» contenint las Bases pera la Constitució Regional Catalana, acordades per la As-samblea de delegats celebrada á Manresa en Mars de 1892.

Es un follet cuydadosament imprés y molt curiós, y que per son tamany se pot portar fins á la cartera. Lo recomaném á tot bon catalá.

Per no haverse reunit majoría de senyors regidors, ahir el vespre no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria nostre Excm. Ajuntament.

Los joves socis de la «Lliga Catalanista», ab lo desitj de celebrar la fundació de dita Societat, sortiran diumenge cap á Selou, en quinas platjas tenen lo projecte de fer, á manera d' una festa catalanista.

Hem vist que en los carrers de Seminaris y Padró s' han colocal ja 'ls fils conductors pera la colocació de varis focos eléctricos, tenint entés que aquets travalls continuarán en alguns altres carrers de la ciutat.

Desitjém gran activitat en dita travalla y que aviat poguém tenir la llum tan desitjada en los carrers que entran en lo projecte de iluminació.

Los embarchs verificats al port de Tarragona durant lo passat mes de Janer, en ví, avellana y ametlla foren los següents:

Ví: 4.248 bocoyes, 878 botas, 663 mitjas, 1,131 cuarts y 308 octaus.

Avellana: 5.261 sachs.

Ametlla: 145 sachs.

Comparats aquets embarchs ab los d' igual mes del any anterior, resultan:

Ví: 1.720 bocoyes menos, 687 botas menos, 3 mitjas més, 456 cuarts més y 151 octaus menos, ó sia, aproximadament, 13,500 hectólitres de ví menos que en Janer del any anterior.

Avellana: 2.288 sachs menos.

Ametlla: 145 sachs més. (En Janer de 1899 no s' embarcà cap partida.)

Noticias rebudas de Morella, ens diuhem que 'l número d' atacats de la «grippe» en la capital del antic «Maestrazgo», no baixavan ans d' ahir de 400.

Per ara, afortunadament, la malaltia no 's presenta ab caràcter de gravetat.

La «Associació Catalanista de Lleyda y sa Comarca» ha convocat á totes las entitats catalanistas á un meeting, que probablement se celebrará lo próxim diumenge, pera protestar contra la conducta del gobernador d' aquella provincia respecte de las bases de Manresa.

Comunican del Vendrell que 'ls boters d' aquella comarca que compren á Vilanova y Torredembarra reanudaren lo dilluns los travalls, després d' una vaga d' una setmana, per haver sigut acceptada per los comerciants y 'ls amos, ab lleugereras modificacions, la tarifa proposada per los obrers.

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferents especies puja á la quantitat de 1013.92 pessetas.

Es molt possible que en breu s' aixequi la suspensió de garantías constitucionals en la provincia de Barcelona.

Segons noticias que hem rebut de Tortosa aquets darrers dias lo riu Ebre ha experimentat una mes que regular crescuda, á causa de las plujas que en aquella conca han sigut copiosas.

Lo Quede de vigilancia de Barcelona senyor Planteda, en unió del inspector Sr. Artigas, seguint las instruccions del senyors gobernadors civil y administrador principal de correus, han descubert una sucursal d' un centre de timadors residents á Madrid, que sens dupte haurá realisat grans estafas.

En lo carrer del Governador núm. 5 bis, segon fi-

grave estar establert un Banc que «girava» baix la denominació de «Union Bank of Spain and England».

Los timadors, que residien realment en la Cort, remittien la correspondència als que habitaven en dit pis y aquets tenien l'encàrrec d'enviar-la al extranger, certificants a Barcelona a la vegada que cursaven a Madrid la que també s'avia a Barcelona del extranger.

Aquestes precaucions foren preses desde ara pera que 'ls directores tinguessin temps d'escapar al descobriment de la trama; pero ara no 'ls ha sortit lo compte, donchs al ser descoberts a Barcelona los presunts cómplices ab documents que 'ls comprometien y un «cheque» de 8.550 francs expedit per lo suposat Banc, lo Sr. Sanz y Escartín telegrafia a Madrid y allí ha pogut ser detingut lo director, que es un subjecte de nacionalitat italiana, ocupantli valors y documents.

Per los documents ocupats sembla que 'l negoci s'extenia a varias capitals d'Espanya, Fransa é Italia.

Secció oficial

Centro de Lectura

Al objecte de procedirse a la rectificació d'un acort pres per la Junta y conforme al article 46 perque la Societat se regeix, se convoca als senyors socis a reunió general extraordinaria pera 'l dijous dia 15 del corrent a dos quarts de deu de la nit a ff de tractar de la construcció d'un teatre, jardins y edificis pera Societat en los terrenos situats devant l'Hospital Civil d'aquesta ciutat y forma de realisar lo projectes.

Reus 11 de Febrer de 1900.—P. A. de la J de G.—Lo Secretari de torn, P. Pellicer Serra.

Registre civil

del dia 13 de Febrer de 1900

Naixements

Teresa Blanchart Latorre, de Francisco y Teresa.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Rosa Busquets Panyeda, 79 anys, Hospital Civil.—Antoni Soto Corballo, 65 anys, Hospital Civil.—Teresa Casanovas Vallverdú, Manicomí Provincial.—Antonia Agurdé Bull, 50 anys, Sant Carles y Sant Joseph, 34

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Nostra Senyora de Guadalupe. CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesc

Avuy a les sis de la tarde s'acabarà lo Triduo que la Pia Unió de Sant Antoni de Pádua dedica al gloriós Taumaturg en memoria de la Traslació de sas Relíquias, predicant lo Rvmt. P. Pascual Otero, relligiós Franciscà, qui farà la plática y dirà la Missa de la Comunió a les vuyt del matí.

Sant de demà.—Sant Elias.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 13

De Marsella en 30 horas v. idglés Cortés, de 849 ts., en lastre, consignat als senyors Mac-Andrews y Companyia.

De Málaga y esc. en 7 dias v. Játiva, de 793 ts., ab efectes, consignat a don Antoni Mas.

Despatzadas

Pera Cette v. Correo de Cartagena, ab ví. Pera Génova y esc. v. Játiva, ab efectes. Pera Sant Carles de la Rápita llaut Teresa, ab petroli. Pera Hamburg y esc. v. inglés Cortés, ab efectes.

J. Marsans & C

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotissació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	69'57	Aduanas	102'50
Exterior		Norts	54'90
Amortisable		Fransas	47'90
Cubas 1896	81'75	Orenses	13'60
Cubas 1890	68'25	Obs. 8 0/0 Fransa	92'
Filipinas	86'75	Id. 6 0/0	49'12
Exterior París	69'65	Id. 3 0/0	
		GIROS	
París	29'40	Londres	32'58

Ordres de Borsa pera Barcelona Madrid y París.—Compra y venda al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y bitllets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

Bolsi de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotissació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia deahir.

Interior	69'57	Cubas del 86	81'81
Orenses	13'60	Cubas del 90	68'31
San Juan		Aduanas	102'37
Norts	54'95	Ob. 5 0/0 Almansa	96'50
Fransas	48'95	Id. 3 0/0 Fransa	49'12
Filipinas	86'75		

PARIS

Exterior 68'65 Madrid

GIROS

París 29'40 Londres 32'58

Se reben órdes pera operacions de Bells. Compra y venda al comptat de tota classe de valors cotissables d' Bells. Descompte de cupons y compra de monedas d' de tota los paissos.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.		32'15	
> 8 dias vista			
> vista		32'50	
París 90 dias fetxa			
París vista	29'25	29'15	29'50
Marsella 90 dias vista			
> 8 > >			

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	700		
Industrial Farinera		675	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		650	
Manufacturera de Algodón		160	
Companyia Reusense de Tran-vias	250		27'50

Anuncis particulars

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acullida que ha merescut la primera edició d' aquesta CARTILLA RÚSTICA impresa en idioma catalá, tota vegada que s' vegé agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregué convenient procedir a sa reimpressió al castellá, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volúmen en 8.º major de 140 páginas y s' ven al preu de 6 rals l' exemplar en aquesta impremta.

BIENVENIDO ESTEBAN LAHOZ

Doctor en Medicina y Cirugía

Especialista en enfermetats de cirugía, operaciones y secretas. Consulta de 11 a una y de 6 a 8.—Gratis jels pobres, de 5 a 6.

Arrabal Robuster, 11 y 13, primer.

Telégramas

Madrid 14.

Sembla que la proposició del general Aznar sobre intervenció de gastos de Guerra y Marina es lo pensament del general Azcoárraga.

Proximament sortirà «La Il·lustració Llevantina»

Revista dezenal d' arts, ciencias, literatura y actualitats.

Compendrá 'l moviment intelectual y polítich del mon enter, y, en particular, de Catalunya, Valencia, Mallorca y Rosselló. Estará a l' altura de las millors Il·lustracions extrangeras.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas a la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas com ulcerosa y granulosa; tos faríngea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principals droguerías.

La intervenció no serà de la Hisenda sobre Guerra, sino del Tribunal de Comptes sobre tots los departamentos, inclós lo d' Hisenda.

Sabent lo que ve succedint ab lo Tribunal de Comptes, ja s' pot calcular la intervenció que va a establir respecte dels departamentos ministerials.

Convé advertir que 'l Tribunal de Comptes falla sempre als quatre ó cinch anys, després d' haverse gastat lo diner, y lo que la opinió desitja es que la intervenció prévia, pera no gastar fins que s' hagi acordat per la Intervenció general lo que ha de gastar-se.

En lo Consell de ministres d'aquesta nit se diu que s' tractarà d' aixó y que s' acceptarà la proposició del general Aznar.

—Se diu en una carta que 'ls filipins van abandonant lo Nort a sos enemics los yankees; pero s' acostan pel Sur a las portas mateixas de Manila, ahont hi ha lluytas diariament.

—Ha mort l' ex-gobernador de Madrid don Joseph Gutierrez de la Vega, amich del senyor Cánovas del Castillo y element valió del antich partit moderat.

També ha mort lo brigadier don Gonzalo Alvarez Salazar.

—Se diu que l' ex-ministre senyor Auñón presentarà una esmena al articulat del pressupost de Marina, pera que 'ls marins desembarcats tinguin los mateixos drets que 'ls embarcats.

Aquesta esmena va encaminada a protegir als que se salvaren en la destrucció de nostras esquadras.

—Sembla que s' instraheixen diligencias per las autoritats de Londres sobre la mort del agregat militar en la Embaixada d' Espanya en aquella capital, senyor Rivera Lopez.

Sembla que morí per extrangulació, produhida, segons se creu, al caure entre 'ls ferros del llit per efecte d' un síncope.

—En lo Consell de ministres d' avuy sembla que s' tractarà dels magistrats y telegrafistas d' Ultramar que s' troban en situació precaria.

—Ha arribat a Madrid una comissió de Valencia pera gestionar lo lliure cultiu del tabaco.

Aquí se diu que ve a buscarse una transacció ab los alcoholers.

—Lisboa.—Ha estallat una forta tempesta. A consecuencia de la crecida del Dueró están en perill algunas embarcaciones amarradas als molls d' Oporto.

—Dinhen de Londres: Las noticias de tots los campaments, lo fracás d' en Buller en son avens a Ladysmith, la desorganissació del exércit de lord Methuen y 'l nou fracás de Rensburg, han aumentat a Londres la ansietat y indignació.

Paris 14.

De Lorenzo Marquez comunican que en un despaig oficial se diu que 'ls boers bombejaren lo dia 8 a Kimberley y que 'l dia 9 per lo matí se trabá un combat en lo que sols prengué part la infantería, durant més de duas horas. Los inglesos tingueren numerosas baixas, veyentse obligats a fugir a la desbandada.

Dinhen de Rensburg que totas las posiciones inglesas del Oeste, inclós las de Coleskop, han sigut abandonadas a consecuencia d' haverse presentat numerosas forsas boers, quins han colocat un canó de grós calibre a Bastardsneck, que domina tots los voltants.

—De Bruselas telegrafia que 'l «Petit Bleu» publica un despaig fetxat a Pretoria dihent que 2.000 inglesos extravist després del combat de Dundee arribaren a fins de Desembre completament extenuats a voras del Macuta, ahont las autoritats portuguesas los desarmaren. Fins ara s' havia cregut que dits inglesos estaven tancats a Ladysmith ab lo general White.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

GRAN COMPANYIA DE SARSUELA COMICA

dirigida per los mestres

D. Joseph Bayarri y D. Jacinto Vergés

Funció pera avuy.—Ultima d' abono de la 2.ª sèrie.—Se posarán en escena las sarsuelas en un acte cada una tituladas «La Sultana de Marruecos», «El mundo comedia es ó el baile de Luis Alonso» (estreno) y «El padrino de El Nene».

Entrada a localitat 3 rals.—Id. al parais 2.

A las nou en punt.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Com fluidificants espectorants y treure la TOS

los CAMELOS PECTORALS del METJE SALAS

A 150 pessetas caixa A Reus D. ANTON SERRA, arrabal Santa Anna, núm. 8.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Febrer de 1900

Línea directa para 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Febrer directament para Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y ràpit vapor francès

FRANCE

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 27 de Febrer para Rio Janeiro y Santos, lo grandió y aoredit vapor francès

Bretagne

Consignataris a Barcelona, RIPOL y C., Plassa de Palacio.—Barcelona.

Servey dels trens de viatjers

Table with columns SORTIDA and ARRIBADA, detailing train schedules from Mora to Reus.

Table with columns SORTIDA and ARRIBADA, detailing train schedules from Reus to Mora.

Table with columns SORTIDA and ARRIBADA, detailing train schedules from Reus to Barcelona.

Table with columns SORTIDA and ARRIBADA, detailing train schedules from Barcelona to Reus.

- Notes for train services: (1) Traspòrt a Sant Vicens, (2) Idem a Roda y Sant Vicens, (3) Idem a Sant Vicens y Roda.

Reus 1 de Juliol de 1899.

ALTAS

Y

BAIXAS

para la contribució

Se 'n venen en la Imprempta d' aquest diari.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUÏSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Ferrocarril econòmic de Reus a Salou

Servey de trens que regirà desde 'l 2 d' Octubre de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 9'00 matí, 2'32, 5'43 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'49 matí, tarde 5'10 y 7'25 nit.

Tranvia a vapor.—Sortidas de la estació: 11'20, 7'50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8'45 matí y 2'15 t.

Reus 26 de Septiembre 1899.

Publicacions regionalistas que 's raben en aquesta Redacció.

- List of regional publications: «La Renaixensa», «La veu de Catalunya», «La Nació Catalana», etc.

OBRA NOVA

Fills illustres de Reus

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprempta.